

Brüsszel, 2023. december 1.
(OR. en)

16040/23

Intézményközi referenciaszám:
2023/0227(COD)

AGRI 749
AGRILEG 314
SEMENCES 109
PHYTOSAN 119
FORETS 188
CODEC 2279
IA 340

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága (I. rész)/a Tanács
Biz. dok. sz.:	11503/23
Tárgy:	Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a növényi szaporítóanyagok Unióban történő előállításáról és forgalmazásáról, az (EU) 2016/2031, az (EU) 2017/625 és az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 66/401/EGK, a 66/402/EGK, a 68/193/EGK, a 2002/53/EK, a 2002/54/EK, a 2002/55/EK, a 2002/56/EK, a 2002/57/EK, a 2008/72/EK és a 2008/90/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (a növényi szaporítóanyagokról szóló rendelet) – Jelentés az elért eredményekről

I. BEVEZETÉS

1. A Bizottság 2023. július 5-én két szorosan egymáshoz kapcsolódó jogalkotási javaslatot fogadott el a növényi szaporítóanyagoknak és az erdészeti szaporítóanyagoknak az Unióban történő előállítására és forgalmazására vonatkozó szabályok felülvizsgálata és aktualizálása érdekében. Ezek az élelmiszerekkel és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos bizottsági csomag részét képezik, amelybe a talaj egészségéről, az új génkezelési technikákról és a hulladékokról szóló keretirányelv részleges felülvizsgálatáról szóló további jogalkotási javaslatok is beletartoznak. A Bizottság 2023. július 6-án nyújtotta be a javaslatokat a Tanácsnak.

2. A jelenleg hatályos jogi szabályozás a mezőgazdasági növényfajok közös fajtajegyzékéről szóló irányelvből, valamint a vetőmagok, a növényi szaporítóanyagok és az erdészeti szaporítóanyagok forgalmazásáról szóló további 11 irányelvből áll. Az irányelvek egy része még az 1960-as évekre nyúlik vissza. A szabályok széttöredezettsége eltérő végrehajtási gyakorlatokat eredményez a tagállamokban, és jelentős adminisztratív terhet ró az illetékes hatóságokra és a gazdasági szereplőkre. Ezenkívül a jelenlegi jogi szabályozás nem áll összhangban a növényegészségügyre, a hatósági ellenőrzésekre és a GMO-kra vonatkozó egyéb jogszabályokkal, tudományos szempontból elavult, továbbá innovációra van szükség a fajtanemesítés előmozdítása és az új éghajlati kihívásokhoz való alkalmazkodás érdekében, hogy teljesüljenek a zöld megállapodás célkitűzései, különösen a „termelőtől a fogyasztóig” és a biodiverzitási stratégia.
3. A növényi szaporítóanyagokról szóló javaslat¹ egy új jogalkotási megközelítést vezet be, mivel egyetlen rendelet vált fel tíz forgalmazási irányelvet. A rendelet főbb céljai a következők:
- a jogi keret egyszerűsítése egyértelműbbé tett és harmonizált szabályok révén,
 - a technikai haladás elősegítése a digitális és új technológiák, például a biomolekuláris technikák alkalmazásának előmozdítása érdekében,
 - az adminisztratív terhek csökkentése,
 - a változó mezőgazdasági és környezeti feltételekhez igazított, jó minőségű növényi szaporítóanyagok rendelkezésre állásának biztosítása,
 - az élelmezésbiztonság biztosítása, a növénygenetikai erőforrások megőrzése és a biológiai sokféleség védelme, valamint
 - a hatósági ellenőrzésekkel és a növényegészségügyi jogszabályokkal való összhang javítása.

¹ 11502/23 + ADD 1.

Az új rendelet hatálya kiterjed a vetőmagokra és az egész növények vegetatív szaporítására szolgáló minden egyéb szaporítóanyagra. Nem terjed ki viszont az erdészeti szaporítóanyagokra, a dísnövényekre, a harmadik országokba exportált növényi szaporítóanyagokra vagy az egyéb, nem forgalmazásra szánt növényi szaporítóanyagokra.

4. Az Európai Parlamentben a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság a felelős, előadónak pedig Herbert Dorfmannt (EPP, Olaszország) jelölték ki. Az előadó jelentéstervezetét 2023. november 10-én tették közzé. A Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Bizottság véleményt fog nyilvánítani.

II. A TANÁCS ELŐKÉSZÍTŐ SZERVEIBEN VÉGZETT MUNKA AKTUÁLIS ÁLLÁSA

1. A Bizottság a mezőgazdasági genetikai erőforrásokkal és a mezőgazdasági innovációval foglalkozó munkacsoport (a továbbiakban: a munkacsoport) tagjainak 2023. július 6-i nem hivatalos videokonferenciáján ismertette a javaslatot és annak hatásvizsgálatát², az AGRIFISH Tanácsban pedig a 2023. július 25-i ülésen került sor a bemutatásukra.
2. A javaslat cikkeinek vizsgálata és részletes megvitatása 2023 szeptembere és decembere között folytatódott. A spanyol elnökség alatt a munkacsoport összesen három ülésen foglalkozott a javaslat 1–22. cikkének vizsgálatával és megvitatásával.

FŐBB KÉRDÉSEK ÉS AZ ELÉRT EREDMÉNYEK

3. A delegációk mind szóban, mind írásban számos szakmai észrevételt tettek a javaslat teljes szövegével kapcsolatban. A fentieknek megfelelően a spanyol elnökség elkészítette az 1–22. cikk módosított szövegét, arra törekedve, hogy figyelembe vegye az észrevételek többségét, és ezáltal javítsa és egyértelművé tegye e cikkek tartalmát.

² 11694/23.

a) **Általános megjegyzések**

A delegációk általánosságban támogatják a javaslat fő célkitűzéseit, amelyek célja a növényi szaporítóanyagok előállítására és forgalmazására vonatkozó hatályos jogszabályok pontosítása, az összhang fokozása, valamint az új tudományos és technikai fejlesztések bevezetésének lehetővé tétele. Üdvözlük továbbá, hogy a jelenlegi rendszer két pillére (fajtanyilvántartás és minősítés) megmarad.

A delegációk az általános észrevételeikben számos olyan területre hívták fel a figyelmet, ahol a rendelkezéseket még alaposabban ki kell dolgozni és pontosítani kell:

– **Adminisztratív terhek**

Számos delegáció a javaslat tartalma alapján úgy véli, hogy bizonyos területeken növekednének és aránytalanná válnának a gazdasági szereplőkre és az illetékes hatóságokra háruló adminisztratív terhek.

A javaslat kétségtől további jelentéstételi és ellenőrzési követelményeket ír elő az illetékes hatóságok számára, továbbá nagyszámú engedélyezési vagy nyilvántartásba vételi kötelezettséget a vállalkozók számára, ami jelentősen növeli a bürokráciát. A még nem szabályozott területekre vonatkozó felügyeleti és ellenőrzési követelmények bevezetése, mint például az újracsomagolás és újracímkézés engedélyezése vagy bizonyos típusú anyagok előállításának az engedélyezése szintén növeli az adminisztratív terheket.

– **Jogi eszköz/a Bizottság felhatalmazása**

A javaslat számos hatályos irányelvet von össze egyetlen rendeletbe. Egyes delegációk azon a véleményen vannak, hogy a rendelet rendelkezései gyakran homályosak, és számos felhatalmazáson alapuló és végrehajtási jogi aktus elfogadását írják elő, ami jogbizonytalansághoz és nagyobb széttagoltsághoz vezethet, és esetleg nem lesz összhangban a hatályos nemzeti szabályokkal. E delegációk úgy látják, hogy a nagyobb fokú harmonizáció és a tagállami követelmények figyelembevételéhez szükséges rugalmasság közötti egyensúlyra kell törekedni.

– **Alkalmazás**

A rendelet alkalmazását a hatálybalépésétől számított három év elteltével kell megkezdeni. Ez a határidő azonban egyes delegációk számára túl rövidnek tűnik, mivel a rendelet számos, végrehajtási jogi aktusokra vonatkozó rendelkezést tartalmaz. E delegációk úgy vélik, hogy a tagállamoknak több időre lesz szükségük, mivel kiegészítő nemzeti jogi aktusokat kell majd elfogadniuk.

– **A hatósági ellenőrzésekről szóló rendeletbe történő beépítés**

Az, hogy a növényi szaporítóanyagokra vonatkozó szabályozásnak az (EU) 2017/625 rendeletbe (a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet) történő beépítése milyen előnyökkel és hátrányokkal járna, még további elemzést igényel. A delegációk attól tartanak, hogy a hátrányok felülmúlhatják az előnyöket, mivel ez a hatály alá vonás az új ellenőrzési és jelentéstételi kötelezettségek miatt növelni fogja az illetékes hatóságok adminisztratív és pénzügyi terheit.

– **Mentességek**

Egyes delegációk aggodalmukat fejezték ki a hagyományos gazdálkodásban használt heterogén anyagok nyilvántartásba vétele alóli mentességekkel, valamint a mezőgazdasági termelők közötti vetőmagcsere és a végső felhasználók számára forgalmazott növényi szaporítóanyagok tekintetében biztosított mentességekkel kapcsolatban.

– **VSCU/DUS**

Számos delegáció megkérdőjelezi a gyümölcs- és zöldségfajokra vonatkozó VSCU (fenntartható gazdasági érték) értékelésére vonatkozó kötelezettségeket. A gyümölcsfajtákra és zöldségfajokra vonatkozó VSCU-vizsgálatok elvégzésének költségei, valamint az ilyen vizsgálatok összetett megszervezése a közepes és kis nemesítő vállalkozások számára tarthatatlan helyzetet eredményezhet. Emellett kétségek merültek fel a más tagállamok által végzett összes DUS- (megkülönböztethetőség, egyöntetűség, állandóság) és VCU-vizsgálat (termesztési és használati érték) elismerésével kapcsolatban, tekintettel az eltérő éghajlati viszonyokra és a jelenlegi minőség-ellenőrzési rendszerre.

b) Megjegyzések az 1–22. cikkhez

A delegációk különösen az alábbi észrevételeket tették:

– **Tárgy (1. cikk)**

Nem egyértelmű, hogy e rendeletnek kell-e rendelkezéseket tartalmaznia a növényi szaporítóanyagok termesztési feltételeinek vagy az élelmiszerek, takarmányok és egyéb termékek előállításán kívüli felhasználásának ellenőrzésére vonatkozóan.

– **Hatály (2. cikk)**

Tisztázni kell az új fajok e rendelet hatálya alá vonására vonatkozó követelményeket. Néhány ország kérte továbbá egy olyan rendelkezés – az ún. „zárt rendszer” klauzula – beillesztését, amely kizárna e rendelet hatálya alól egyes olyan növényi szaporítóanyagokat, amelyek nem valamely fajta kereskedelmi hasznosítására irányulnak.

– **Fogalom meghatározások (3. cikk)**

Néhány fogalom meghatározást át kell fogalmazni bizonyos szempontok tisztázása érdekében, különös tekintettel az alábbiak meghatározására: „végfelhasználó”, „megőrzendő fajta”, „hivatalosan elismert fajtaleírás”, „minőségi károsító”, „forgalmazás”, „fajtaidegen” és „hibrid fajta”; más meghatározásokat pedig össze kell hangolni a növényegészségügyi jogszabályokban foglaltakkal (ide tartozik például a „vállalkozó” és a „vetőmag”) vagy az OECD-vetőmagrendszerekkel. Végezetül számos delegáció a „multiklonális keverék” fogalom meghatározás törlését kérte. A fogalom meghatározásokat egy második alkalommal is felül fogják vizsgálni a vonatkozó cikkek első, teljes körű vizsgálatának fényében.

– **A növényi szaporítóanyagok előállítására és forgalmazására vonatkozó általános követelmények (5–10. cikk)**

Az 1. mellékletben szereplő fajokhoz tartozó növényi szaporítóanyagok kizárólag akkor állíthatók elő és hozhatók forgalomba, ha az adott faj szerepel valamely nemzeti vagy európai fajtanyilvántartásban, továbbá ha a következő kategóriákba tartozik (prebázis, bázis, certifikált és standard). A kereskedelmi vetőmagok kizárásáról még folynak a tárgyalások. A nyilvántartásba vételtől való eltérések vonatkoznak a heterogén anyagokra, a végfelhasználóknak, illetve a magbank-hálózatok között forgalmazott növényi szaporítóanyagokra, valamint a mezőgazdasági termelők közötti vetőmagcserére.

A szelektált klónok és a poliklonális növényi szaporítóanyagok külön nyilvántartásokban is szerepelhetnek, valamint különös szabályok szerint állíthatók elő és hozhatók forgalomba. Néhány delegáció rámutatott arra, hogy ezeket a rendelkezéseket nem kellene alkalmazni a klónokra és a multiklonális keverékekre.

Az illetékes hatóság engedélyezheti a vállalkozóknak, hogy a prebázis, bázis és certifikált szaporítóanyagok vagy szuperelit, elit és minősített vetőmagok tekintetében hatósági felügyelet mellett elvégezze a növényi szaporítóanyagok minősítését. Ezzel kapcsolatban néhány delegáció azt kérte, hogy bizonyos szenzitív tevékenységek esetében tartsák fenn az engedélyek megtagadásának lehetőségét. Jelezték továbbá, hogy csak akkor tudják támogatni a növényi szaporítóanyagok hatósági felügyelet melletti minősítését, ha az ellenőrzésekre vonatkozó részletes szabályok továbbra is nemzeti hatáskörben maradnak. Néhány delegáció azt is kérte, hogy ezeket a rendelkezéseket hangolják össze a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelettel.

– **Címkézés (15–20. cikk)**

A növényi szaporítóanyagok helyes azonosításának biztosítása érdekében szabályokat állapítottak meg e szaporítóanyagok címkézésére vonatkozóan. A delegációk néhány szempont tisztázását kérték, különös tekintettel a növényegészségügyi jogszabályokban a növényútlevelekre vonatkozóan előírt kötelezettségeknek való megfelelés, valamint a növényi szaporítóanyagok kötelező címkézéssel ellátott különböző típusaira vonatkozó egyedi követelmények tekintetében.

– **Vetőmagkeverékek (21. és 22. cikk)**

Több delegáció kérte annak lehetőségét, hogy az I. melléklet B. részében szereplő fajokkal, valamint az e rendelet hatálya alá nem tartozó más fajokkal is lehessen vetőmagkeverékeket létrehozni, mivel az alkalmazandó jogszabályok ezt jelenleg lehetővé teszik.

4. Az elnökség azt tervezi, hogy az elkövetkező hetekben folytatja ezeket a megbeszéléseket, és dolgozni fog az elnökségi szövegen. Az elnökség 2023. december 19-én és 20-án újabb nem hivatalos videokonferenciát fog tartani a munkacsoport tagjaival azzal a céllal, hogy ismertesse az elnökség által az eddig megvizsgált cikkekre tett újraszövegezési javaslatokat³, azok tartalmának kidolgozása és pontosítása céljából.
 5. A soron következő belga elnökség a spanyol elnökség alatt elért eredményekre építve szakértői szinten folytatni tervezi az e javaslattal kapcsolatos munkát.
 6. A fentiekre tekintettel felkérjük a Tanácsot, hogy nyugtázza a javaslat vizsgálata terén elért eredményeket, és folytasson véleménycserét.
-

³ 16295/23 (hamarosan közzétételre kerül).